

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-8/10/ET

Wrocław, 30 września 2010 r.

DECYZJA RWR 22 /2010

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w *sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Wałbrzyskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. z siedzibą w Wałbrzychu,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu w § 23 ust 3 pkt 1 i 2 wzorca umownego pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”- postanowienia o treści: „Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron: 1) z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia 2) przez Przedsiębiorstwo za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez Odbiorcę Usług” (...), co skutkuje zastosowaniem przez przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług w każdym przypadku zachowania przez przedsiębiorstwo 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia oraz w każdym przypadku naruszenia przez odbiorcę jakichkolwiek postanowień umowy i narusza przepis art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj . Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858).

i przyjęciu przez wymienionego przedsiębiorcę **zobowiązania do zaniechania tych działań** poprzez nadanie § 23 wzorca umownego pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”- następującego brzmienia:

„1. *Umowa może być rozwiązana przez Odbiorcę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia.*

2. *Rozwiązanie przez Odbiorcę umowy za wypowiedzeniem następuje poprzez złożenie pisemnego oświadczenia woli w siedzibie Przedsiębiorstwa lub przesłania takiego oświadczenia listem poleconym.*

3. Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli nie zostały usunięte przyczyny odcięcia wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego określone w § 40 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

4. Umowa zawarta na czas określony ulega rozwiązaniu z chwilą upływu czasu, na jaki została zawarta.

5. Umowa wygasa w przypadku:

1) śmierci Odbiorcy usług będącego osobą fizyczną,

2) utraty przez Odbiorcę prawa do korzystania z nieruchomości,

3) zakończenia postępowania upadłościowego w celu likwidacji lub likwidacyjnego strony będącej przedsiębiorcą,

4) utraty przez Przedsiębiorstwo zezwolenia na prowadzenie działalności.”

oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym i zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym zobowiązaniem

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 31 stycznia 2011 r.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na, Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. z siedzibą w Wałbrzychu, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia 15 lutego 2011 r.

UZASADNIENIE

Delegatura UOKiK we Wrocławiu, w związku ze skargą konsumenta z Wałbrzycha prowadziła na podstawie art. 48 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy mogło nastąpić naruszenie przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu zakazu nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków – obejmującym obszar gmin objętych działaniem Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji – poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, co może stanowić naruszenie art. 9 ust.1 i 2 pkt 6 ww. ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku postępowania przeprowadzono analizę prawną wzorca umownego stosowanego w obrocie z konsumentami i zwrócono uwagę, iż wbrew dyspozycji art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków [tj. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858 dalej: ustawy o zbiorowym (...)], umieszczono w nim postanowienie uprawniające:

- każdą ze stron do rozwiązania umowy z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia;
- przedsiębiorstwo do jednomiesięcznego wypowiedzenia umowy w przypadku uporczywego przekraczania warunków jej wykonywania przez Odbiorcę usług.

Rozwiązanie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług przez gospodarstwa domowe.

Ponieważ takie działanie przedsiębiorcy może stanowić naruszenie przepisów ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów [dalej: ustawy o ochronie (...)], a w szczególności jej art. 24 ust.1 i 2. Prezes Urzędu postanowił wsząć niniejsze postępowanie.

W związku z powyższym - Postanowieniem nr 89/2010 r. z dnia 29 kwietnia 2010r. - Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. z siedzibą w Wałbrzychu przy al. Wyzwolenia 39 praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust.1 i 2 wymienionej ustawy, polegającej na:

stosowaniu w § 23 ust 3 pkt 1 i 2 wzorca umownego pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”- postanowienia o treści: „Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron: 1) z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia 2) przez Przedsiębiorstwo za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez Odbiorcę Usług”(…), co skutkuje zastosowaniem przez przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług w każdym przypadku zachowania przez przedsiębiorstwo 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia oraz w każdym przypadku naruszenia przez odbiorcę jakichkolwiek postanowień umowy, czym może naruszać przepis art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858).

Ponadto – zgodnie z punktem 2 postanowienia nr 89/2010 Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (17 kart) uzyskane w trakcie wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 400-3/10/ET).

(dowód: karta 1)

W trakcie postępowania Spółka odniosła się (pisma z dnia 12 i 24 maja 2010 r.) do zarzutów zawartych w postanowieniu 89/2010.

(dowód: karty 22, 36 , 44 i 45)

Przedsiębiorca został powiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.

(dowód: karta 48)

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Strona postępowania:

Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.(dalej WPWiK lub Spółka) powstało w 2002 r. w miejsce zlikwidowanego zakładu budżetowego należącego do związku międzygminnego: Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji (dalej: WZWiK). Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy KRS w dniu 18 marca 2002 r. pod numerem 0000097537 jako jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której właścicielem jest WZWiK.

Do podstawowych zadań Spółki należy świadczenie usług w zakresie m.in.:

- poboru i uzdatniania wody,
- działalności usługowej w zakresie rozprowadzania wody,
- odprowadzania ścieków,

- badań i analiz technicznych

Spółka prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie 10 gmin, członków WZWiK. Na ich terenie jest jedynym dostawcą wody i odbiorcą ścieków (100 % udziału w rynku);

(Dowód : odpis z KRS - karty 24-34).

2. W związku z prowadzoną działalnością w wyżej wymienionym zakresie Spółka wprowadziła do obrotu i stosuje wzorzec umowny pn.: „Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”- w którego § 23 ust 3 pkt 1 i 2 zawarła postanowienia o treści : „Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron: 1) z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia 2) przez Przedsiębiorstwo za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez Odbiorcę Usług” (...),

(dowód: karty 13-19)

4. W trakcie postępowania Spółka - w pismach z dnia 12 i 24 maja 2010 r. przedstawiła swoje stanowisko w sprawie zarzutu naruszenia przepisu art.24 ustawy o ochronie (...), oraz zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, poprzez zmianę § 23 wzorca umownego pn. „Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” i nadanie mu brzmienia:

„1. Umowa może być rozwiązana przez Odbiorcę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia.

2. Rozwiązanie przez Odbiorcę umowy za wypowiedzeniem następuje poprzez złożenie pisemnego oświadczenia woli w siedzibie Przedsiębiorstwa lub przesłania takiego oświadczenia listem poleconym.

3.Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli nie zostały usunięte przyczyny odcięcia wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego określone w § 40 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

4.Umowa zawarta na czas określony ulega rozwiązaniu z chwilą upływu czasu, na jaki została zawarta .

5. Umowa wygasa w przypadku:

1)śmierci Odbiorcy usług będącego osobą fizyczną,

2) utraty przez Odbiorcę prawa do korzystania z nieruchomości,

3) zakończenia postępowania upadłościowego w celu likwidacji lub likwidacyjnego strony będącej przedsiębiorcą,

4) utraty przez Przedsiębiorstwo zezwolenia na prowadzenie działalności.”

Jednocześnie przedsiębiorca podał, iż wszystkie zawarte już umowy z konsumentami zostaną aneksowane, a nowe umowy będą zawierane zgodnie z przyjętym zobowiązaniem.

5. zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...): „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;

2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrotowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;

3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;

4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.”

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie (...) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, zgodnie z którym: „*Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów*”.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami WPWiK. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest równoznaczne z naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...).

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z bezprawnością wynikającą z naruszenia art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

WPWiK postawiono zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na zamieszczeniu w § 23 ust 3 pkt 1i 2 stosowanego przez niego w obrocie z konsumentami wzorca umownego pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*” postanowienia o treści: „*Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron: 1) z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia 2) przez Przedsiębiorstwo za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez Odbiorcę Usług*”(…), które naruszają przepis art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym (...).

Art. 24 ust.1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. (...); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.*”

Praktyką o której mowa w art. 24 ust. 2 może być zatem każde zachowanie (działanie, zaniechanie) przedsiębiorcy jeśli ma ono charakter bezprawny, a ponadto godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Wskazane w przepisie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) przykłady praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mają jedynie przykładowy charakter. Nie wyczerpują one zachowań przedsiębiorców, które mogą zostać zakwalifikowane jako naruszające przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...). Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie (...), „*za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i*

skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów”¹.

Aby doszło do naruszenia przez WPWiK ww. przepisów ustawy o ochronie (...) muszą więc kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy,
- 2) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1)

Punktem wyjścia w ocenie, czy w związku z posługiwaniem się przez WPWiK w umowach zawieranych z konsumentami postanowieniem umownym o treści: „Umowa może być rozwiązana przez każdą ze stron: 1) z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia 2) przez Przedsiębiorstwo za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez Odbiorcę Usług”(…), doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, są przepisy ustawy o zbiorowym (...), która określa zasady i warunki zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Powołać tu należy w pierwszej kolejności art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ww. ustawy, który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne, jeżeli:

- a) *przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;*
- b) *odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;*
- c) *jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;*
- d) *został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.*

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania świadczenia usług ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne w treści umowy. Odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić zatem wyłącznie wówczas, gdy wystąpi któraś z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez WPWiK za trzymiesięcznym wypowiedzeniem oraz za jednomiesięcznym wypowiedzeniem w przypadku uporczywego przekraczania warunków wykonywania umowy przez odbiorcę usług, nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zdarzenia, o których mowa w hipotezach powołanego przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego i nie odnoszą się w sposób ogólny do niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez odbiorcę. Oznacza to, że kwestionowane postanowienie umowne statuuje możliwość przekroczenia przez WPWiK jego ustawowych kompetencji jako dostawcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje bowiem możliwość podjęcia działań

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacjach, które nie zostały objęte art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...).

Zamieszczenie w umowach postanowienia przewidującego możliwość rozwiązania umowy w każdym przypadku z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia umowy oraz z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia w każdym przypadku uporczywego przekraczania warunków umowy przez odbiorcę usług, które skutkuje wstrzymaniem świadczenia usług na rzecz odbiorcy, jest zatem sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zakres okoliczności, które na podstawie umowy mogą skutkować jej rozwiązaniem przez Spółkę, a w konsekwencji odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego w znaczny sposób wykracza poza zakres przewidziany w powołanym przepisie. Okoliczności „uporczywego przekraczania warunków wykonania umowy przez odbiorcę usług” są bowiem dużo szersze niż wymienione w sposób enumeratywny w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...) przesłanki pozwalające na odcięcie dostawy wody i wstrzymanie odbioru ścieków. Skoro ustawodawca w treści ww. przepisu przewidział określone sankcje za określone naruszenia, za niedopuszczalne należy uznać, aby Spółka w treści umowy określała możliwość stosowania takich sankcji za inne naruszenia. Kwestionowana klauzula wprowadza zatem odbiorców w błąd co do uprawnień i obowiązków spoczywających na przedsiębiorcy w zakresie możliwości zastosowania środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług przez odbiorcę. Jednocześnie w ocenie organu antymonopolowego sankcja w postaci rozwiązania przez Spółkę umowy w przypadku każdego uporczywego przekraczania warunków wykonania umowy przez odbiorcę jest zbyt uciążliwa. Przekroczenie warunków umowy przez odbiorcę wyrażać się może bowiem w postaci zupełnie nieistotnych uchybień, w stosunku do których całkowicie nieadekwatne są tak poważne konsekwencje jak wypowiedzenie umowy i wstrzymanie świadczenia usług.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu uznał za uprawdopodobnione, że powyższe działanie WPWiK spełnia pierwszą z dwóch ww. przesłanek, tj. bezprawność działań przedsiębiorcy, polegającą na naruszeniu art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym (...).

Ad. 2)

Analizując drugą przesłankę zastosowania w rozpatrywanej sprawie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) należy stwierdzić, iż opisane działanie przedsiębiorcy, naruszające art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...) niewątpliwie godzi w interes konsumenta i rodzi po jego stronie niekorzystne skutki.

Zarówno stosowanie postanowień wzorców umowy tożsamy z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, jak i stosowanie postanowień sprzecznych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa może być uznane za niedozwoloną praktykę opisaną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 lub art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod warunkiem, iż zachowania te naruszają zbiorowy interes konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie (...) nie podaje jego definicji, wskazuje w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W niniejszej sprawie WPWiK jest jedynym przedsiębiorstwem wodociągowo –kanalizacyjnym na terenie działania WZWiK. Mamy zatem bez wątpienia do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – to jest konsumentów będących już klientami WPWiK w związku z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością, jak i

potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę na dostawę wody i odbiór ścieków.

Tak więc w rozpatrywanym stanie faktycznym postępowanie WPWiK nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Analizując kwestionowane postanowienie z punktu widzenia spełnienia drugiej z przesłanek należy mieć na uwadze szczególny charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Zważyć należy, że woda jest towarem o wyjątkowym charakterze – podstawowym dobrem niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania gospodarstw domowych. Usługi dostawy wody i odbioru ścieków zakwalifikowane zostały do usług o charakterze użyteczności publicznej, co oznacza, że powinny być one świadczone w sposób powszechny i ciągły, a każdy odbiorca powinien mieć zapewniony wolny dostęp do tych usług, o ile spełnia określone w przepisach prawa wymagania. Wymagania te określone zostały w art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym(...), zgodnie z którym przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomości została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy. Jednocześnie zważyć należy, że art. 6 ust. 3 pkt 6) ustawy o zbiorowym (...) stanowi, że umowa, na podstawie której odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków, powinna zawierać postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunki wypowiedzenia. Mając jednak na względzie treść art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, a także okoliczności opisane w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, zważyć należy, że wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne powinno być dopuszczane tylko w wyjątkowych sytuacjach. Szczególny charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków (które są usługami o charakterze powszechnym, publicznym) oraz fakt, iż są one świadczone w warunkach monopolu naturalnego, uniemożliwia w ocenie Prezesa Urzędu rozwiązywanie tych umów w przypadku każdego uporczywego przekroczenia warunku umowy przez odbiorcę.

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes Urzędu uznał, iż zakwestionowany warunek umowy naruszający przepis art. 8 ustawy o zbiorowym (...) godzi w interesy konsumentów, albowiem oddziałuje na interesy odbiorców. Zakwestionowane postanowienie nakłada na odbiorców ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.

Wobec powyższego uprawdopodobniono spełnienie drugiej z przesłanek, niezbędnej do stwierdzenia praktyki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów przez WPWiK.

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie (...), jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobniono - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ WPWiK po otrzymaniu postanowienia o wszczęciu postępowania i wezwania do ustosunkowania się do stawianych zarzutów zobowiązało się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia

wzmiankowanym naruszeniu poprzez nadanie § 23 wzorca umownego pn. „Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”- następującego brzmienia:

„1. Umowa może być rozwiązana przez Odbiorcę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia.

2. Rozwiązanie przez Odbiorcę umowy za wypowiedzeniem następuje poprzez złożenie pisemnego oświadczenia woli w siedzibie Przedsiębiorstwa lub przesłania takiego oświadczenia listem poleconym.

3. Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli nie zostały usunięte przyczyny odcięcia wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego określone w § 40 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

4. Umowa zawarta na czas określony ulega rozwiązaniu z chwilą upływu czasu, na jaki została zawarta.

5. Umowa wygasa w przypadku:

1) śmierci Odbiorcy usług będącego osobą fizyczną,

2) utraty przez Odbiorcę prawa do korzystania z nieruchomości,

3) zakończenia postępowania upadłościowego w celu likwidacji lub likwidacyjnego strony będącej przedsiębiorcą,

4) utraty przez Przedsiębiorstwo zezwolenia na prowadzenie działalności.”

oraz aneksowania wszystkich wcześniej zawartych umów i zawierania nowych zgodnie z przyjętym zobowiązaniem .

Zdaniem Prezesa Urzędu tak zmieniony § 23 wzorca umownego stosowanego przez WPWiK nie zawiera już zapisów mogących godzić w zbiorowe interesy konsumentów i może zostać wprowadzony do obrotu konsumenckiego w miejsce dotychczas obowiązującego (patrz pkt I sentencji decyzji). Jednocześnie na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie (...) Prezes UOKiK wyznaczył stronie termin wykonania zobowiązania do dnia 31 stycznia 2011r.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek złożenia w wyznaczonym w sentencji decyzji terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

W związku z powyższym, należało orzec jak w pkt II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Del. we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymuje:

Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo

Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Al. Wyzwolenia 39

58-300 Wałbrzych